

TK park ฝึกกำลังชาวบ้าน สร้าง ห้องสมุดบ้านพรวก ต้นแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้

บรรยากาศภายในห้องสมุด

พระอธิการอำนาจ เขมวกุโร

ศาลาที่ตั้งศูนย์การเรียนรู้

ใครๆ ก็รู้ว่า “การอ่าน” คือการเพิ่มปัญญา “ห้องสมุด” จึงเปรียบเสมือนคลังปัญญาของคนทุกเพศทุกวัย ที่ต้องอ่านเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ เพิ่มปริมาณและคุณภาพของแต่ละคน ทว่ายังคงมีความเหลื่อมล้ำอยู่ในสังคม ทั้งความเหลื่อมล้ำในโอกาส การเข้าถึง และไม่ได้รับการส่งเสริมเท่าที่ควร ผลที่ตามมาคืออัตราการอ่านหนังสือลดลง

เช่น ผลสำรวจด้านการอ่านหนังสือของประชากร พ.ศ.2551 ของสำนักสถิติเศรษฐกิจสังคมและประชากรติ 2 สำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าคนไทยอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป อ่านหนังสือลดลงจากร้อยละ 69.1 ในปี 2548 เป็นร้อยละ 66.3 ในปี 2551 ทั้งยังแนะวิธีการให้คนหันมาอ่านหนังสือมากขึ้น 1) หนังสือควรมีราคาถูก 2) หนังสือควรมีเนื้อหาสาระที่น่าสนใจ 3) ควรจัดให้มีห้องสมุดประจำหมู่บ้าน 4) ส่งเสริมให้พ่อแม่ปลูกฝังให้เด็กรักการอ่าน 5) ภาษาที่ใช้ในหนังสือควรเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย ทุกคนเข้าใจได้

แต่ยังมีชุมชนหนึ่ง เป็นตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ผู้นำชุมชนเห็นความสำคัญของการอ่าน นั่นคือที่ บ้านพุรวก ต.หนองกร่าง อ.บ่อพลอย จ.กาญจนบุรี มีการร่วมมือกันของชาวบ้าน คณะจารย์ และพระสงฆ์ เพื่อสร้าง “ห้องสมุดโรงเรียนบ้านพุรวก” และ “ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนวัดพุรวก” ในรูปแบบ “ห้องสมุดมีชีวิต” โดยได้รับการสนับสนุนจาก สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ TK park และบริษัทจัดการกองทุน เอ็มเอฟซี จำกัด (มหาชน)

โรงเรียนบ้านพุรวก เป็นโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล ผู้อำนวยการคนปัจจุบันคือ ประเดิม มีล้อม อธิบายสภาพโรงเรียนว่าก่อตั้งมากว่า 30 ปี เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนทั้งสิ้น 68 คน ส่วนหนึ่งเป็นเด็กเล็กอายุไม่ถึง 4 ขวบ แต่ทางโรงเรียนก็รับดูแลให้แม้จะมีครูเพียง 9 คน ก็ตาม

แต่โรงเรียนบ้านพุรวกประสบปัญหาขาดผู้บริหารอยู่บ่อยๆ ทำให้การดูแลเรื่องต่างๆ ของโรงเรียนไม่ต่อเนื่อง ขาดการเอาใจใส่รวมถึงขาดแคลนงบประมาณในการพัฒนา โดยเฉพาะห้องสมุดที่มีสภาพเหมือนห้องเก็บของ ไม่มีแม้กระทั่งหลังคา มีเพียงหนังสือเก่าๆ ขาดๆ ที่ไร้ระบบจัดการเป็นที่อยู่ของหนูและตะขาบจึงไม่มีใครอยากใช้บริการ

“การได้รับความช่วยเหลือจาก ทีเค พาร์ค และบริษัทจัดการกองทุนเอ็มเอฟซี จำกัด (มหาชน)

พิมพ์ ป้อมนุภาพา

นอกจากจะได้ปรับปรุงและพัฒนาตู้ โต๊ะ เก้าอี้ ชั้นวางหนังสือติดผนัง ทาสีหลังคาใหม่ และติดพัดลมแล้ว ทีเค พาร์ค ยังมอบหนังสือใหม่ๆ จำนวนมาก ทั้งการ์ตูน นิทาน หนังสือธรรมะ หนังสือภาพ เทคโนโลยี สารสนเทศ รวมทั้งสื่อการเรียนรู้ต่างๆ อาทิเกมและกิจกรรมสำหรับการเรียนรู้มากมายพร้อมอุปกรณ์กีฬา ทั้งยังช่วยสร้างระบบการจัดการให้ด้วย ทำให้นักเรียนใช้บริการห้องสมุดมากขึ้น” พ่อ.ประเดิมกล่าวอย่างปลื้มปิติ

พระอธิการอำนาจ เขมงกุลโร เจ้าอาวาสวัดพรวก ในฐานะพระผู้นำชุมชน กล่าวว่า ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนวัดพรวก เป็นความต้องการของคนในชุมชนที่ต้องการใช้พื้นที่วัด เพื่อสร้างแรงจูงใจให้คนเข้าวัดมากขึ้น เพราะนอกจากจะได้รับการกล่อมเกลาทางจิตใจแล้ว

ยังได้รับองค์ความรู้จากศูนย์การเรียนรู้ที่สร้างขึ้นใหม่ โดยเฉพาะความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยี ด้านการเกษตรอันเป็นที่ต้องการของชาวชุมชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเกือบทั้งหมด ดังนั้น การอ่านหนังสือและได้ความรู้ใหม่ๆ จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาอาชีพของชาวชุมชนวัดพรวกต่อไป

“ปัจจุบัน เด็กไทยไม่รักการอ่านแล้ว หากไม่เร่งปลูกฝังเรื่องนี้นิสัยรักการอ่านก็จะค่อยๆ หายไปทุกภาคส่วนจึงต้องร่วมมือกันไม่ว่าจะเป็นบ้าน วัด โรงเรียน ตลอดจนชุมชนต้องหันมาให้ความสนใจกับเรื่องนี้ เพราะการอ่านช่วยสร้างวิสัยทัศน์ และทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น”

“เชื่อว่าศูนย์การเรียนรู้แห่งนี้จะจุดประกายให้เกิดการพัฒนาชุมชนอย่างเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป” พระอธิการอำนาจกล่าว

ผู้มีส่วนสำคัญในการทำให้ห้องสมุดมีชีวิตคือ ดร.ทัศนัย วงศ์พิเศษกุล รองผู้อำนวยการสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) และผู้อำนวยการสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ TK park เล่าว่าที่ผ่านมาก็ได้ พาร์ค ร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ ทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้มากมาย ทั้งระดับจังหวัด ระดับโรงเรียน โครงการแหล่งเรียนรู้ใกล้บ้าน และโครงการเยาวชนจิตอาสาพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต

“เช่นการปรับปรุงพัฒนาห้องสมุดของโรงเรียนบ้านพรวก และการจัดสร้างศูนย์การเรียนรู้ชุมชนวัดพรวกเนื่องในโอกาสงานทอดกฐินวัดพรวกประจำปี 2554 โดยร่วมมือกับบริษัทจัดการกองทุน เอ็มเอฟซี จำกัด (มหาชน) แต่จะสำเร็จไม่ได้หากไม่ได้รับความ

ร่วมมือจากทีมงานเด็ก เยาวชน และแกนนำชุมชน ซึ่งช่วยตั้งแต่การสำรวจพื้นที่ สำรวจอาชีพ สำรวจความต้องการของชุมชน และความต้องการของเด็กๆ อันเป็นส่วนหนึ่งของการมอบโอกาสในการเสริมสร้างการเรียนรู้ และปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้แก่ประชาชนบ้านพรวก ที่สำคัญคือเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการขยายโครงการดังกล่าวต่อไป

หลังจากศูนย์การเรียนรู้ทั้งสองแห่งเสร็จสมบูรณ์ คนที่ดีใจที่สุดนอกจากจะเป็นพ่อแม่ที่มีแหล่งเรียนรู้ในการประกอบอาชีพแล้ว เด็กๆ ก็ดีใจไม่แพ้กันที่ห้องสมุดกลับมามีชีวิตอีกครั้ง

ด.ญ.พิมพ์ ป้อมนุภาพา หรือ เอ็ม นักเรียนชั้น ป.3 ร.ร.บ้านพรวก เล่าว่า แต่ก่อนห้องสมุดมีทั้งหนู และตะขาบ แต่หลังจากปรับปรุงและสร้างห้องสมุดใหม่สัตว์เหล่านั้นก็หายไป ทั้งยังมีหนังสืออ่านมากขึ้นและอยากให้มีมากยิ่งขึ้นไปอีก

ขณะที่ มุก-ด.ญ.แสงดาว ห้วยหงษ์ทอง นักเรียนชั้น ป.5 กล่าวว่า ตามปกติจะไม่วัดทุกวันศุกร์ การที่วัดมีศูนย์การเรียนรู้ทำให้สามารถใช้เวลาว่างมาทบทวนบทเรียนเพิ่มเติมในวันหยุด นอกเหนือจากได้ทบทวนบทเรียนที่ห้องสมุดของโรงเรียน ส่วนหนังสือที่ชอบอ่านคือ หนังสือการ์ตูนและนิทานอีสป ดีใจมากที่มีหนังสือใหม่ๆ มาให้อ่านและยังมีคอมพิวเตอร์สำหรับค้นหาข้อมูลต่างๆ เพื่อการศึกษาที่ดีใจแล้วค่ะ

หวังว่าห้องสมุดที่บ้านพรวก จะเป็นสิ่งจุดประกายในการเพิ่มศักยภาพของประชากรต่อไป

ชนุตย์ คารมดี

บริเวณศูนย์การเรียนรู้ชุมชนวัดพรวก